

Eindhoven cursus "wilde bijen" (voorjaar 2012)

De cursus wordt gegeven in het MEC Eindhoven (Gennepeweg 145, 5644RS Eindhoven, tel 040 2594700) door Pieter van Breugel uit Veghel op

>Donderdag	16 februari	van 19.45 uur tot 22.00 uur
>Donderdag	8 maart	van 19.45 uur tot 22.00 uur
>Donderdag	15 maart	van 19.45 uur tot 22.00 uur
>Donderdag	22 maart	van 19.45 uur tot 22.00 uur
>Donderdag	29 maart	van 19.45 uur tot 22.00 uur
>Excursie	zondag	15 april vanaf 10.00 uur
>Excursie reservedatum	zondag	10 juni vanaf 10.00 uur

Indeling cursus:

Eerste avond (donderdag 16 februari 2012)

Programma:

- kennismaking
- kennisronde 1
- inleiding vliesvleugelige insecten
- anatomische verkenningen mbv binoculair

Toelichting:

-Mieren, bijen (inclusief hommels) en wespen zijn de vliesvleugelige insecten. Ruim 4000 soorten in ons land. Daarvan zijn er ongeveer 800 angeldragend, de rest bestaat uit sluipwespen, galwespen, bladwespen etc. Over deze indeling en de vele verwarrende namen gaat de inleiding aan de hand van herkenbare voorbeelden.

-Honingbijen en enkele andere vliesvleugelige dieren zullen door het binoculair worden bekeken om een aantal gerichte vragen te beantwoorden die een beter begrip moeten bewerkstelligen van de anatomie van vliesvleugelige insecten en waardoor tevens wat terminologie wordt aangeleerd.

Tweede avond (donderdag 8 maart 2012)

Programma:

- uitslag kennisronde 1
- kennisronde 2
- biologie van hommels en sociale wespen
- levenscyclus van solitaire bijen
- bespreking pootverzamelaars

Toelichting:

-De levenscyclus van sociaal levende vliesvleugeligen zal worden uiteengezet, waarbij uitvoeriger zal worden ingegaan op het leven van hommels.

-Bij de meeste soorten solitaire bijen is de levenscyclus principieel hetzelfde en deze zal aan de hand van voorbeelden worden toegelicht.

-De pootverzamelende bijen nestelen in de grond. Van de vele tientallen soorten zullen een aantal eenvoudig herkenbare soorten aan de orde worden gesteld.

Derde avond (donderdag 15 maart 2012)

Programma:

- uitslag kennisronde 2
- kennisronde 3
- maskerbijen
- buikverzamelende bijen

Toelichting:

- Bijen die geen speciaal verzamelapparaat hebben ontwikkeld zullen worden besproken.
- Bijen die het stuifmeel aan buikharen verzamelen komen in vele soorten in onze tuinen voor. Een aantal soorten laat zich makkelijk op naam brengen als naast het uiterlijk ook de vliegtijd en de maat van de bewoonde gangen bekend zijn. Ook de manier waarop de nestgangen worden voorbereid zegt veel over de soort bijen (metselbijen, behangersbijen, wolbijen).
- Voor de genoemde soorten is op eenvoudige wijze nesthulp aan te bieden. Duidelijke voorbeelden zullen worden getoond evenals iets over de te verwachten resultaten en de planten die in uw tuin voorkeur genieten.

Vierde avond (donderdag 22 maart 2012)

Programma:

- uitslag kennisronde 3
- kennisronde 4
- koekoeksbijen
- parasitaire belagers van bijen

Toelichting:

- Vele tientallen soorten bijen hebben zich toegelegd op het parasiteren van nesten van andere bijen. Deze koekoeksbijen zijn vaak bij de nesten van hun gastvrouwen aan te treffen. Ze hebben geen verzamelapparaat en worden daarom in eerste instantie niet als een bij herkend.
- Naast de koekoeksbijen zijn er vele soorten koekoekswespen, goudwespen, sluipwespen, alsmede vliegen (o.a. wolzwevers) en ook kevers die leven ten koste van solitaire bijen. Een wonderlijke optocht van profiteurs trekt voorbij. Hun leven zal worden toegelicht.

Vijfde avond (donderdag 29 maart 2012)

Programma:

- uitslag kennisronde 4
- nesthulp
- solitaire wespen
- afsluiting cursus

Toelichting:

- Hoe nesthulp voor bijen kan worden aangeboden wordt toegelicht, waarbij ook wordt ingegaan op de fouten die daarbij vaak worden gemaakt.
- Naast bijen zijn er ook enkele honderden soorten solitaire wespen. Deze alleen al rechtvaardigen een cursus. Een kleine greep zal worden gedaan uit de grote diversiteit aan dieren waaronder een aantal die men mag verwachten als er nesthulp wordt verleend.
- In een korte beeldenreeks wordt een presentatie geboden van dieren die in de cursus aan de orde zijn geweest. Dit om met een laatste praktische oefening ("examentje") de cursus af te sluiten in een ontspannen sfeer.

excursie:

Op de ochtend van zondag 15 april 2012 zal op een nader te bepalen plaats vanaf 10.00 uur een excursie worden gehouden om bijen "in het veld" te ontmoeten. Mocht het weer tegenzitten, dan is als reservedatum zondag 10 juni voorzien.